gemeente Westervoort

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201583712 Zaaknummer: Z/20/073430

Portefeuillehouder(s): P.J.H. Pennekamp

Voor vragen
Naam: G. Oosterink
Telefoon: 06-29159573
E-mail: g.oosterink@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: **Keuze kwaliteitsniveau openbare ruimte**

Aanleiding voor deze kennisgeving
Om het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) af te ronden moet er een keuze worden gemaakt in het kwaliteitsniveau dat we als gemeente willen hanteren en het daarmee samenghangende budget dat beschikbaar wordt gesteld voor het beheer van de buitenruimte. De raad heeft de wens uitgesproken om het beheer van de openbare ruimte binnen de beschikbare middelen uit te voeren. Nieuwe actuele gegevens laten zien dat dit niet haalbaar is.

Alvorens IBOR af te kunnen ronden, dient een keuze gemaakt te worden in de gewenste kwaliteitsniveaus en bijbehorende financiële consequenties. Om de gemeenteraad mee te nemen in de keuzemogelijkheden en de differentiatie in kwaliteit, wordt een informatieavond georganiseerd en in december een raadsbesluit gevraagd. In de raadsvergadering van 19 december wordt het voorstel met betrekking tot het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte ter besluitvorming voorgelegd. Bijgevoegde kennisgeving is ter voorbereiding op de besluitvorming. Op 1 november wordt deze kennisgeving mondeling toegelicht in een presentatie aan de raad.

De kern van deze kennisgeving bestaat uit een uiteenzetting van de kosten van de verschillende kwaliteitsniveaus in relatie tot de beschikbare middelen. Daarnaast worden er drie varianten omschreven en aangegeven welke optie aan de raad geadviseerd wordt.

Relevant beleidskader
Het op te stellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte.
Dit plan wordt naar verwachting in Q1 2023 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Inhoud van mededeling
In de gemeente Westervoort is het kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte vast gesteld op kwaliteitsniveau B. De uitkomst van het rapport ‘Basis in Beeld’ uit november 2020 is dat er gemiddeld te weinig budget beschikbaar is om het beheer op het vastgestelde kwaliteitsniveau B uit te kunnen voeren. Om een actueel beeld te kunnen schetsen hebben we de benodigde budgetten opnieuw door laten rekenen en geactualiseerd. Door o.a. de oorlog in Oekraïne en personeelstekorten zijn de prijzen fors gestegen ten opzichte van 2020. Overige aanpassingen ten opzichte van de tabellen uit de ‘Basis In Beeld’ zijn in bijlage 1 uiteengezet.

Bijlage 1 bestaat uit een overzicht van de huidige beschikbare middelen en de benodigde onderhoudskosten voor kwaliteitsniveau B en C. In het schema is te zien dat zelfs bij het onderhoud op C-niveau een flink financieel tekort is.

Opties
Kwaliteitsniveau C is het laagst gangbare kwaliteitsniveau in de openbare ruimte.
De algehele kwaliteit en het onderhoudsniveau van de openbare ruimte daalt hierbij fors ten opzichte van het huidige kwaliteitsniveau B. Dit staat met name voor het onderdeel groen in contrast met het ambitieniveau van de afgelopen jaren waarin er fors geïnvesteerd is in de beleving van de buitenruimte die onder andere een belangrijke bijdrage levert aan de fysieke en mentale gezondheid van de inwoners. Het verlagen van het kwaliteitsniveau zorgt daarnaast voor een flinke kapitaalvernietiging van onder andere groen en verhardingen. Kwaliteitsniveau C bespaart op korte termijn beheerkosten, maar de kosten voor herstelwerkzaamheden nemen toe.

Niet elk onderdeel in de openbare ruimte hoeft op hetzelfde niveau onderhouden te worden. Binnen de verschillende onderdelen kan gekozen worden tussen de kwaliteitsniveaus. Om de meest forse kapitaalvernietiging tegen te gaan en de openbare ruimte aantrekkelijk te houden adviseren wij om bepaalde onderdelen op het huidige kwaliteitsniveau (B) te blijven onderhouden. Om een afweging te kunnen maken en een goede onderbouwing te kunnen geven hebben we drie varianten op een rij gezet. Een overzicht van de varianten en de bijbehorende onderhoudskosten en kwaliteitsniveaus is als bijlage 2 toegevoegd.

Optie 2 vormt de middenweg tussen de jaarlijks terugkerende kosten enerzijds en anderzijds het voorkomen van kapitaalvernieting op termijn. Deze optie adviseren wij aan de raad.

Optie 1: Kwaliteitsniveau ‘Laag’
De gehele openbare ruimte wordt in de basis op hetzelfde kwaliteitsniveau C onderhouden. Onderhoud vindt mondjesmaat plaats en alleen daar waar nodig. Door het matige onderhoud ontstaat kapitaalvernietiging. Ook zullen inwoners en gebruikers de openbare ruimte minder waarderen en zullen de klachten toenemen.

De totale meerkosten voor deze minimale variant, ten opzichte van de huidige beschikbare middelen, zijn € 323.400,--.

Optie 2: Kwaliteitsniveau ‘Sober’
Bij optie 2 blijft het basisniveau kwaliteitsniveau C. De volgende onderdelen adviseren wij daarnaast op B-niveau te onderhouden.

Vaste planten;
Er is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in vaste planten om de buitenruimte aantrekkelijker en biodiverser te maken. Het onderhoud van vaste planten op C-niveau zorgt direct voor kapitaalvernietiging. De vaste planten worden in het voorjaar afgemaaid en zijn daardoor gevoelig voor onkruidgroei en verdringing. Ook zijn het kruidachtige, waardoor ze kwetsbaarder zijn dan b.v. heesters. Vaste planten hebben ook meer zorg nodig als je kijkt naar watergeven en inboet.

Vegen en onkruidbestrijding (straatreiniging en groen);
Om het onkruid op verhardingen beheersbaar te houden is vegen essentieel. Door het regelmatig vegen wordt een deel van het onkruid verwijderd en wordt de voedingsbodem (het vuil) voor onkruidzaad weggenomen. Er ontstaat meer onkruid als er minder vaak geveegd wordt. Onkruidbestrijding op en het vegen van verhardingen staan dus in relatie tot elkaar en worden daarom ook door dezelfde aannemer uitgevoerd.

In de gemeente Westervoort wordt het onkruid onder andere bestreden met heet water. Deze methode is relatief intensief, waardoor het vegen nog belangrijker is geworden dan voorheen toen er nog chemische bestrijdingsmiddelen werden gebruikt.

Vegen en onkruidbestrijding op C-niveau zorgt voor meer onkruid in de goten waardoor de afwatering kan stagneren. Ook wordt de bestrating slechter door het vele onkruid dat ontstaat en vaak alleen bovengronds afsterft of wordt afgemaaid. Herstraten zal vaker nodig zijn. Daarnaast kan het onkruid als hinderlijk worden ervaren zeker door minder valide mensen en zorgt het vele onkruid voor een verwaarloosd beeld.

Asfaltonderhoud
Met het onderhoud van asfalt op C-niveau mag het asfalt fors meer schade hebben dan bij B-niveau. Bij reparaties zal het daardoor niet meer voldoende zijn om alleen de toplaag te vervangen, maar moet ook de onderlaag worden meegenomen. Deze extra kosten zijn fors en staan niet in verhouding tot een verhoging van de reguliere onderhoudskosten op B-niveau waarbij tijdig wordt ingegrepen en groot onderhoudskosten beheersbaar blijven.

A-locaties en verhoging onderhoudsniveau groen
Het terugbrengen van het kwaliteitsniveau (van A naar C) op A-locaties als het centrum heeft een enorme impact. Wij adviseren om een klein deel van het groenareaal op kwaliteitsniveau B te blijven onderhouden. Er zijn dan geen locaties meer die op A-niveau worden onderhouden.

De totale meerkosten van optie 2 ten opzichte van de huidige beschikbare middelen zijn € 465.000,--.

Optie 3: Kwaliteitsniveau ‘Middelmatig’
Bij optie 3 worden de onderdelen die de grootste kapitaalgoederen vertegenwoordigen op kwaliteitsniveau B onderhouden. Het gaat hierbij met name om wegen en groen.

Bij kwaliteitsniveau C zal binnen 5 jaar al kapitaalvernietiging in plantvakken plaatsvinden, bij woonstraten binnen 10 jaar. Het duurt langer voordat we regulier onderhoud uitvoeren, waardoor de kapitaalgoederen eerder aan vervanging toe zijn. Deze vervangingen hebben gevolgen voor de kapitaallasten. De kosten voor het terugbrengen van het areaal van kwaliteitsniveau C naar B zijn fors en staan vaak niet in verhouding tot de meerkosten van het onderhoud.

De totale meerkosten van optie 3 ten opzichte van de huidige beschikbare middelen zijn € 706.900,--.

Kanttekeningen
Na vaststelling van het IBOR en het kwaliteitsniveau zorgen langdurig lopende onderhoudscontracten en afspraken ervoor dat er een aanloopperiode van ca. 3 jaar nodig is om het beheer op het afgesproken kwaliteitsniveau uit te kunnen voeren. Dit is met name van toepassing voor ‘groen’ gerelateerde werkzaamheden. Pas nadat een contract is verlopen kan er opnieuw aanbesteed worden met het nieuwe onderhoudsniveau als uitgangspunt. Eerder aanbesteden door bijvoorbeeld geen gebruik te maken van optiejaren die in enkele onderhoudscontracten staan is een mogelijkheid, maar zal in de praktijk zeer waarschijnlijk alleen voor een kostenverhoging gaan zorgen.

Wijzingen in een (integraal) bestaand contract leveren niet de maximaal mogelijke bezuiniging op door de o.a. een slechte onderhandelingspositie maar ook de integraliteit van het bestek. Uitgangspunt is daarom waar mogelijk te verlengen en binnen de lopende contracten op zoek te gaan naar een werkwijze die past binnen het aanbestedingsbeleid en de beschikbare budgetten.

Vervolg
Naar aanleiding van de presentatie op 1 november over deze kennisgeving wordt het advies indien nodig aangescherpt. De keuze voor het kwaliteitsniveau wordt op 19 december aan de Raad voorgelegd ter besluitvorming.

In het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) wordt het raadsbesluit als uitgangspunt opgenomen. Het IBOR wordt naar verwachting in het eerste kwartaal 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Westervoort, 20-10-2022

Burgemeester en wethouders van Westervoort

M. (Maureen) Sluiter MA	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
1. 201584260	Bijlage 1: Overzicht beschikbare middelen en kosten kwaliteitsniveaus
2. 201585353	Bijlage 2: Overzicht opties 201022